

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות
פרשת וירא תשפ"ב

- ב.....שאלות בעבודה מבחור בן עליה
- ג.....הדרכות בתורה ועבודה
- ה.....זוגיות
- ו.....חיבור וניתוק המחשבה
- ז.....הדרכה למתחילים בלימוד תורת הקבלה
- ח.....שאלות שונות
- ט.....חכמת האמת
- י.....קרבת ה'
- יא.....זמן חצות
- יב.....אהבת הזולת
- יג.....תכליות בלימוד - עבודת ה' - מחשב בזמן
- יד.....לימודים
- יט.....מהו דעת תורה
- יז.....17 שאלות בענין שמחה וחיוך
- יח.....מח אחד שמירת הבריאות ועוד
- יט.....חיזוק לרווקים מבוגרים
- כ.....כיצד ברכה משפיעה
- כא.....הנהגת העולם ע"י אמצעי ומזלות
- כב.....משיח משיח משיח
- כג.....עצה טובה שאלות ותשובות

שאלות בעבודה מבחור בן עליה

שאלה:

לכבוד הרב הגאון הגדול המאיר עיני ישראל בדרך עבודת ה', ומזכה הרבים אשר גילה לי ולרבים את החיים האמיתיים.

- א. מה התיקון באופן למעשה למי שנולד יוצא דופן (שאין זה שלמות)?
- ב. האם יש ענין לעורר בקול בוכים אע"פ שבאמת לא בוכה רק רוצה להתעורר עי"ז?
- ג. באיזו צורה צריך להיות הבקשה בקברי צדיקים (בזכות הצדיק או ע"י הצדיק או שיעתר וכדו')?
- ד. האם יש ענין בהסתכלות על צדיק (ומה לגבי תמונה)?
- ה. בהתחלה התחברתי יותר לענין "בלבבי" מ"דע את", והרב אמר לעסוק בבלבבי (ומה שלא התחברתי לדע את הוא מחמת שלא כ"כ הבנתו), אבל לפני שהתחלתי עוד פעם לחזור לזה, אמרתי אנסה עוד פעם ללמוד דע את, וכן הייתה התחברות לאחר הבנה (כנראה יותר טובה) וגם מידותיי לא כ"כ מתוקנות כראוי. לכן רציתי לשאול מה לעשות למעשה?
- ו. הרב כתב שמי שפגיע ורגיש צריך לסדר כוחותיו, א. באופן חיצוני ממש ע"י ניתוק ברצוא ושוב מן הסובב. ב. לבנות בתוך נפשו כח של גבורה זה לעומת זה "גיבור כארי". ומחמת שאני רגיש רציתי להבין זאת, והייתי שמח אם הרב יוכל להפשיט לי את הדברים בשפה פשוטה ממש.
- ז. הרב כתב שצריך לבכות בתפלה, איך מגיעים בזה למעשה לעורר עצמו לבכי?
- ח. האם יש מסירות נפש גם בתפילת העמידה, וא"כ מה היא?
- ט. האם שרואה ראיות אסורות באונס יש איזה בחינה של טומאה שנמשכת עליו?
- י. האם בגיל כזה צריך (או) אפשר להבין מושגים פשוטים בקבלה, כגון אבי"ע וכדו', או שלא?
- יא. למה לא צריך קודם כל לשבת וללמוד את כל ההלכות לפני הגמ' ושאר הדברים?
- יב. למה תפילה זה עומד לפני המלך, למה זה מצב של מלך ולא אבא, מרחם, בורא עולם?
- יג. מה ההבדל בין שמחה לעונג?
- יד. אם כל אחד האני "האמיתי" הוא לפי מדרגתו, וזה האני האמיתי שלו, איך הוא יכול לשנות את "האני" שלו, זה כאילו הוא נלחם נגד עצמו?
- טו. מה היסוד החזק (מד' יסודות) של בעל "חובת התלמידים"?
- טז. האם יכול להיות אדם שאין לו נסיונות בענין שמירת הקדושה בכי הוא זה?
- יז. האם אפשר לפני שהכרתי את האני להסתכל על כל יהודי בתוך נשמה וחלק אלוך ממעל.
- יח. מה זה אומר שאדם לומד תורה ורואה שמהאותיות יוצא אור צהוב?
- יט. אם אני רואה אדם שהגיע לדרגות יותר ממני, מה צריך להיות לי מזה, חלישות הדעת או שיעורר עצמו לתפלה וכדו'?
- כ. האם נצרך כתיבת יומן. ובאיזה נושא צריך לכתוב (על מה שהיה על דברים לא טובים שהגוף עשה)?

תשובה:

- א. התיקון דבקות בקו אמצע, היפך יוצא דופן, יוצא מן הצד. אולם לעת עתה בגיל זה אין צורך לעסוק בזה למעשה.
- ב. כתבו רבותינו שיש ענין, אולם נצרך זהירות מדמיונות ושקר עצמי, ולכך לעשות זאת לעיתים רחוקות.
- ג. נחלקו רבותינו האם לבקש ע"י הצדיק - אמצעי בינו לבוראו. או לבקש בזכות הצדיק. וזה תלוי במדרגת האדם, ובשורשי הנשמות, האם לפנות ישיר לבורא או דרך אמצעי.
- ד. כן, כן.
- ה. לעסוק בבלבבי כשנה ויותר, ואח"כ שהאמונה נחקקה בלב לחזור לדע.
- ו. עליך למצוא את המקום העמוק ביותר בתוך עצמך הגלוי לך לעת עתה, ומידי פעם להתחבר אליו עמוק ברצוא ושוב, וזו צורת חיים פנימית נכונה מאוד. והוא גם פתרון לרגישות יתר.

- ז. נצרך לטהר הלב מחיבור לחומר, וזיכוך המידות, ובפרט המידה הבלתי מתוקנת של כל יחיד.
- ח. כן, להסכים לעמוד לפניו כל הימים, בבחינת מש"כ במשה, ואתה פה עמוד עמדי, ואתם שובו לכם לאהליכם.
- ט. כן.
- י. מספיק ללמוד מכתב מאלהו.
- יא. כשם שיש חיוב פו"ר, ואין חיוב לשאת אשה בגיל י"ג, אלא ממתין לפחות עד י"ח, כן כל החיובים יש להם סדר. ועיין שו"ת שאל לבי, בתחילתו.
- יב. זהו מלך שהוא אביו, לא רק אבא, ולא רק מלך. אבינו מלכינו. מלך שברא העולם.
- יג. שמחה, התפשטות. ענג, חיבור לשורש.
- יד. האני האמיתי זהו "שורשו". היכן שנמצא עתה זהו "מדרגתו".
- טו. צורת העבודה המתבארת בספריו, מים דאש.
- טז. לא, אולם יתכן מעט מאוד.
- יז. אפשר להאמין ולהתחבר מכח אמונה.
- יח. "נצרך מאוד זהירות מדמיונות". האותיות מאירות, והוא רואה זאת.
- יט. לשמוח בטובת זולתך, ולשמוח בנחת רוח שיש לבורא. ולעורר את עצמך להשיג אף אתה את חלקך שלך.
- כ. דבר טוב מאוד, נתבאר בספר הכרה עצמית.

הדרכות בתורה ועבודה

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א

יישר כח לרב על ההדרכה – הדברים ממש האירו את עיני ואת דרכי, יישר כח עצום

אשמח מאוד אם הרב יוכל להקדיש לי מזמנו לענות על עוד שאלות, יישר כח.

א. האם נכון ללמוד בגיל הזה את הספר יסוד ושורש העבודה? ואם לא, יש ספר אחר שגם כן שורש נשמת המחבר והדרך שהוא מדבר בה זה לעשות נחת רוח לה' יתברך, שכן מתאים?
[ב. שאלה פרטי]

ג. בדר"כ אני מרגיש יותר רגשות שליליים, ומעט מאוד רגשות חיוביים. וגם כשאני מרגיש רגשות חיוביים, בדר"כ זה יותר כתחושה בעלמא, תחושה כללית, ולא כמו רגשות שליליים שאני ממש יכול להרגיש איפה הרגש, ולחוש אותו כל הזמן, כלומר הוא כל הזמן מציק ומורגש. כיצד אני יכול לסווג גם את ההרגשות החיוביים?

ד. מה יש להתכונן כהכנה לתפילה? ובמה בהכנה ללימוד?

ה. מה עדיף במידה ואני מצומצם בזמן, לעשות הכנה לתפילה או לומר קורבנות? וכמה זמן אמורה להיות ההכנה לתפלה.

ו. הסיבה שהגעתי למסקנה ששורש נשמתי הוא לעשות נחת רוח לה' יתברך, הוא משום שלא מצאתי מנוחה בשום הגדרה אחרת. וזו ההגדרה יחידה שהתחברתי אליה והסכמתי לה בלבי. זהו בירור מספיק או שנדרש בירור יותר פנימי. וא"כ כיצד לעשותו?

בענין מה שהרב שליט"א דיבר בדע את מנוחתך בענין מנוחת ההרגשים:

ז. הרב דיבר על החשיבות לחיות באופן שמרגישים בתמידיות ובאופן טבעי. מה הדרך להגיע לכך, וכיצד שייך לעבוד על כך באופן מעשי בתוך המסגרת העמוסה חברתית של הישיבה?

ח. אם אני מתייחס לרגש כמציאות, מה אני אמור לעשות כשיש בי רגש של עצבות וכדו' ואני מגיע למצב שאני צריך להיות בו בשמחה כגון תפלת שבת ויו"ט, ובאופן כללי לכל דבר בעבודת ה', שהרי הכל צריך להיות בשמחה?

ט. וכיצד שייך באמת להיות בשמחה אם אדם מחובר לרגשותיו, הרי ימי האדם מלאים מצודות ומכאובים?
 י. האם מה שהרב דיבר שכשכואב מידי צריך לקיים לולי תורתך שעשועי, האם זה לא בריחה מהמציאות? ועוד הרב אמר על כך שזה לא נכון להיות כך בתמידיות, אבל אם ס"ס והגית בו יומם ולילה, אז היוצא הוא שלכאורה האדם אמור להיות כך באופן עקבי?
 יא. מאוד עוזר לי לכוון בתפילה לומר בין כל ברכה וברכה מעט תחנונים. וכן אני מרגיש צורך באופן כללי לשפוך שיח לפני ה' באופן חופשי בלי מגבלת זמן, כגון בשומע תפלה או באלוקי נצור, מה עליי לעשות אם ע"י כך אני מפסיד קדושה חזרת הש"ץ וכדו'?
 יב. בדר"כ אני קם די מוקדם לפני התפילה, ולוקח לי יחסית די הרבה זמן להתארגן. אם אני מנסה להאיץ את הקצב, זה יוצר לי לחץ ואני לא מצליח להוויח הרבה זמן. לעומת זאת אם אני קם יותר מאוחר והתפלה כבר יותר קרובה, בדר"כ אני מתארגן במהירות ולא חש כ"כ בלחץ. מה עליי לעשות?
 יג. מהי הדרך להגיע לניצול הזמן באופן מלא?
 יד. הרב אמר באחת מהשיחות בענין התשובה שעניינה הוא למלא את כל החלל בזמן ובנפש בעבודת ה', איך אפשר לעשות את זה באופן נכון, בהתאם לכוחות ושלא יצור אצלי לחץ?
 טו. לפעמים, נניח כשאני אומר אמן יהא שמיה וכו' וכדו' בעצימת עיניים בקול ובצורה חיצונית מרשימה, ובכל מיני מקרים דומים, אפילו אם ההתעוררות לכך באה מפננים, מיד אני שומע את היצר הרע אומר לי תראה איזה צדיק אתה ובעל מעשה וכדו'. מה עליי לעשות?
 טז. ובאופן כללי האם לא לעבוד על הגאווה בגיל הזה, היינו לא לנסות להפחית את עצמו, או גם לשוב ולהתבונן בהצלחות שלי כשאני מתמלא סיפוק ועונג לחשוב על כך (אני לא מתכוון לא לשים לב בכלל שהצלחתי וכו', אלא לדוש בענין קצת יותר מכך).
 יז. האם יש נערווין חיוביים, וא"כ מה הם החיוביים ומה הם השליליים? ואיך מתמודדים עם נערווין שליליים?
 יח. מה אני צריך לעשות אם אני רואה שומע וכו' מסבבי בחורים שמתנהגים או מדברים בצורה לא ראויה. איך אני מתמודד עם זה ביחס לעצמי, ואיך ביחס אליהם (האם להעיר להם, באיזה צורה וכו').
 יט. אני מרגיש שבישיבה אין לי כ"כ חיות. בבית יש לי חיות גדולה, ובעיקר דווקא מעבודת ה' ומחיבור פנימי, אני מתפלל במקום ובמנין שאני אוהב, לומד בעיקר מה שאני אוהב, לא נמצא בחץ. אין לי כ"כ בדר"כ תנועות חדות של רגשות כמו הנאה ועלבון שבחברה יש לי הרבה מהם מטבע הדברים. גם קרבת ה' אני מרגיש הרבה יותר שאני בבית. יש לי יותר זמן לדבר עם ה'. בישיבה זה הרבה פחות כל המוזכר לעיל. וגם אני מרגיש שממתי שאני מגיע לישיבה עד שאני חוזר הביתה (כשבועיים - הישיבה שלי רחוקה), הכל זה רצף אחד, יום אחד ארוך ודי מתיש. מה רצון ה' ממני במצב הזה?
 כ. האם עדיף ללמוד בצנעה לקיים דברי חכמים שהלומד בצנעה מחכים, או ללמוד ברבים שע"י כך אולי יהיה מי שיתחזק וילמד? ומה במקרה שאין מי שיתחזק כ"כ, או שאני כותב ולא לומד בקול, אבל אני לעצמי יותר נהנה ללמוד במקום השני (מצד המקום, לא מצד שזה בפרהסיא). יישר כח עצום, ואברך את הרב שליט"א ברכת הדיוט שיהי רצון שישפיעו לכם מהשמים שפע שפע ברכה והצלחה ברוחניות וגם בגשמיות, ושפע כוחות להמשיך להורות את עם ה' בדרך נכון ולראות בשמחת עם ישראל וירושלים במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

תשובה:

- א. כדאי ללמוד פעם בשבוע, כגון בשבת קודש.
- ב. תשובה פרטי]
- ג. כדאי שתרושום על דף כל פעם מעט, את כל סוגי הרגשות החיוביים שהינך מכיר בתוך עצמך, ומידי פעם לקרוא זאת מתוך חיבור ולו פורתא.
- ד. השקטה, הכרה עם מי הולכים לדבר, והכרה מה תכלית התפלה. לפני הלימוד לנסות לשכוח "מהכל", כאילו אין עולם, ולדבוק בעסק התורה בנועם ובמנוחת הנפש ובעמל.
- ה. הכנה, כמה דקות.
- ו. לעת עתה זה מספיק.

- ז. זהו תהליך של מודעות עצמית, כרגע אין צורך להוסיף, הכיוון נכון.
- ח. למצוא נקודה טובה ולהתחבר אליה. ויתר על כן, העיקר להתחבר לנקודה הטובה ביותר שבך. כל נקודה טובה היא בבחינת "ניצוץ", הנקודה הטובה של כל אדם היא "אור", וזהו הבדל יסודי ועצום.
- ט. כנ"ל אות ח'. העיקר להיות מחובר לנקודה החזקה שבתוכו, וכן להיות שקוע בעומקה של תורה, ובקרבת ה' חושית לפי ערכו.
- י. זו בריחה, אולם חלק מן התהליך היא בריחה, לברוח לשורש, זו לא בריחה לדבר זר, אלא לחלקו, לשורשו. ולפעמים נצרך אף בריחה לדבר חיצוני. לא כל העיתים שוות, לא תמיד נצרך להתמודד אלא פעמים לברוח, כדוגמת משה רע"ה, שתחילה "ברח" למדין, ואח"כ חזר להתמודד מול פרעה.
- יא. להמשיך כדרכך!
- יב. לנסות לקום בזמן אמצע.
- יג. בכל רגע לעסוק במה שראוי באותו רגע בלי מחשבות רבות מדאי על ניצול הזמן.
- יד. כנ"ל אות י"ג, לעשות מה שראוי עכשיו, בלי יותר מדאי מחשבות.
- טו. קצת להצניע.
- טז. כדאי לקבל סיפוק מההצלחה. זולת כך נולד הקושי ששאלת בשאלה ג'.
- יז. כאשר חש שיכול לשלוט על עצמו זה חיובי, וכאשר הם שולטים עליו זהו שלילי.
- יח. שקוע בעולמך הפנימי, ומתעלם.
- יט. מידי פעם לעשות הפסקה, כגון ללכת למקום שקט בהפסקת צהריים.
- כ. מעשר - עשירית זמן ללמוד במקום שמזכה הרבים, והשאר לפי צרכי נפשך.

זאגיות

שלום כבוד הרב,

אני נשוי ברוך השם כבר שנתיים והחלטתי מאז לא לעבוד ולהקדיש את זמני ללמוד תורה. אשתי התנגדה בהתחלה מתוך חשש לפרנסה ולחוסר שוויוניות בעול הבית והזוגיות ושהיא המפרנסת היחידה ובפרט שמשכורתה לא גבוהה. הפערים בינינו בעניין הזה הלכו וגדלו ועברו עלינו מספר שנים מאד קשות ולא פשוטות שבמהלכן התחלנו טיפול זוגי שקצת עזר לייצב את היחסים. לסיכום אומר שהיום היא הרבה יותר מזדהה איתי ועם הדרך שלי וכן קיבלה את החלטתי ומאמינה בה, ברמה מסוימת, להקדיש את חיי ללמוד תורה.

יש לי בעצם שתי שאלות,

שאלה: א. האם הרב יכול להאיר את עיני באופן כללי על העניין ולייעץ לגבי איך ראוי לי להתייחס ולהתנהל במורכבות הזאת?

תשובה: א. כדאי ללמוד עמה ספרים שעוסקים בתכלית החיים, לפי ערכה, ולאט לאט לבנות יחד תפיסת עולם פנימי תכליתי. וכן לברר לה שלא שבים למקום שממנה באה, אלא לעולם של הקב"ה!

שאלה: ב. לאחרונה קיבלתי הצעת עבודה מאד מאד נוחה ומשתלמת שלא אמורה להפריע ללימוד יותר מדי וגם נראה שמתאימה למקום הנפשי שאני נמצא בו כרגע, בעצם בלי שחיפשתי עבודה ובלי שפניתי לאף אחד בעניין. אשתי כן רוצה שאקח אותה אבל היא לא לוחצת עליי ומשאירה את הבחירה בידי. האם ראוי לקחת את העבודה?

תשובה: ב. תמתין 30 יום ותתפלל על כך, ואם אח"כ עדיין יציעו לך, אפשר לקחת לניסיון.

חיבור וניתוק המחשבה

שאלה: שלום כבוד הרב,

ממה יכולה לנבוע תכונה בנפש שלאחר פעולות שונות קשה למחשבה להתנתק והיא נוטה להתבוננות במעשה שנעשה האם הוא נעשה באופן טוב ויעיל או האם היה אפשר לעשות אחרת, האם התכלית הרצויה התממשה וכו'.

תשובה: חיבור למעשיו, ולכך לוקח זמן להתנתק, וזהו תהליך, מעין חסידים הראשונים שהיו שוהים שעה אחת אחר התפלה.

והוא "אור מקיף" של הדבר (כי המחשבה נקראת אור מקיף כידוע), שתחילה יוצא ומתנתק מן הדבר, מן האור הפנימי של הדבר. ואח"כ יש תהליך יציאה מן האור המקיף. אור מקיף זהו התבוננות על כלל המעשה אם טוב ואם לאו, וכו'.

הדרנה למתחילים בלימוד תורת הקבלה

שאלה: שלום לכבוד הרב,

שאלתי את הרב בעבר בנושא, אך בזמן שחלף, השתנתה המציאות ואשמח לקבל דעת תורה: אני מעוניין להתחיל וללמוד את תורת הקבלה. אני בוגר ישיבה, מתקרב לגיל ארבעים, וכיום עובד במשרה מלאה כמטפל. חשוב לציין את הפרט הזה, מפני שהוא מלמד שאין לי פניות רבה ללימוד התחום, מלבד מספר שעות בשבוע, נכון לעת הזו. תודה, שבת שלום, ותזכו למצוות!

תשובה: תורת הרמח"ל היא פנים אחד לעומק תורת הקבלה. כדאי תחילה ללמוד אוצרות חיים, לדעת "פשוטם של דברים", ואח"כ ללמוד תורת רמח"ל, ולהבין מה הוסיף על הפשוט. וזו הדרך הנכונה בכללות, ואף בפרטות להבין תורתו של הרמח"ל, שעיי"ז שמבין מה פשוטם של דברים ומה חידש הרמח"ל, בזה מתחדד יותר בהירות דבריו.

שאלות שונות

שלום רב לכבוד הרב שליט"א

סליחה על שמטריח אני את הרב שליט"א, אך ההכרח לא יגונה...

רציתי לשאול,

שאלה: א- מה היתה שיטתו של הרב זילברמן ז"ל בהתנגדותו לחסידות, עד שדיבר ממש נגד גדולי החסידות, ומה התשובה של הרב שליט"א לטענותיו?

תשובה: א. אינני מכיר כלל את דרכו.

שאלה: ב- הקשת ניתנה כסימן על חרון אף שכעת בעולם, ושה' בכל אופן לא מוריד מבול, א"כ כיצד יוצא שרק בחורף יש חרון אף, על אף שבקיץ הפריצות וכו' גואה למימדים מזויעים?

תשובה: ב. כי מתלבש הקשת הרוחנית בקשת גשמית. ונתבאר בשיעור בהרחבה בענין הקשת.

שאלה: ג- כיצד נוצרה מחלוקת בין רש"י לר"ת בסדר הפרשיות, אין זה מורה ח"ו ח"ו על שיבושים במסורת? מה הבעיה להסתכל בתפילי אבותיהם ולראות מה היה סדר הפרשיות?

תשובה: ג. כפי הנראה שזו מחלוקת קדומה, והיו שנהגו כך והיו כך, והיה מסורת בע"פ לכל אחד. שהרי באמת

ב' הצדדים נכונים, מוחין דאמא ומוחין דאבא, כנודע.

שאלה: ד- יש מגדולי הליטאים שדחפו ללמוד כוזרי, האם הרב ג"כ ממליץ זאת, ואם כן, מאיזה גיל, בחור, אברך וכדו'? והאם יש לרב שיעורים בזה?
תשובה: ד. כל אחד לפי נפשו, אין שיעורים.

שאלה: ה- הרב כתב לאחרונה שיש הבדל בין החדרת האמונה של גדולי המוסר כר' יחזקאל לוונישטיין זצ"ל לבין גדולי החסידות, הרב יכול בבקשה יותר לפרט ההבדל המהותי ודרכי העבודה?
תשובה: ה. האם להשתמש בעיקר ב"גוף" ובחלקיו, שזהו סוד תיקון הכלי. או להשתמש בכח הנשמה, בבחינת מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, וע"ז בנוי יסוד תורת החסידות. זהו הבדל עצום, שורשים שונים לחלוטין!
שאלה: ו- האם יש היתר בחורף לטבול במקווה חמה בשבת?
תשובה: ו. כן, כן נהגו בעיקר בחסידות בחלקם, לסמוך על דעת הקרבן נתנאל. עיין מ"ב, שכ"ו, סק"ז, ובשער הציון שם.

שאלה: ז- בשמירת שבת כהלכתה כתב שאסור לסלסל הפאות בשבת, האם זה מוסכם, או שיש היתר אמיתי לסלסל, הדבר מפריע מאוד לי בשבת שפאות מבולגנות וגם בבית מעירים לי על זה?

תשובה: ז. יש מתירים. עיין שו"ת משנה הלכות (חלק יג, סימן מה. וחלק ו, סימן סח). וכן שו"ת מהרש"ם (חלק ח, סימן נד). ובאר משה (ח"א, סימן יט, אות ז). ועוד.

שאלה: ח- מחד גיסא אני מקבל חיזוק והתחדשות מספרי מוהרנ"ת, מאידך גיסא קצת קשה לי לעכל את נקודת "הצדיק" שהיא ממש יסודית בספריו, עד שכתב שכל הנשימות מהצדיק, ושמי שאינו מקורב לצדיק יש לו פגם באמונה, והרי הרבה צדיקים לא התקרבו למי שמוהרנ"ת אחז שצריך להתקרב, כיצד מבינים העניין? האם ניתן לומר שח"ו הגזים בעיניים אלו? כי באמת הטועם מספריו ממש מתחייב ורואה האמת האלוקי והבל העוה"ז, עד שקשה לומר שטעה הרבה, ומצד שני הלב קשה לעכל עניינים אלו? יורנו רבינו בעניין זה בבקשה.

תשובה: ח. לשיטת ברסלב זו הדרך היחידית, אולם הרבה רבותינו סברו שזו אחת מן הדרכים ולא הדרך היחידה. ובעומק שורשה בחכמה דרדל"א, בחינת מח-נון (עיין חכמה ותבונה, סימן ב. ושיח שרפי קודש, ח"ה, קעז). וזהו נו"ן שיונק מחכמה דרדל"א, בסוד ההפכים, שזהו מהות רדל"א, כללות ההפכים. ולכך יש בתורתו הרבה דברים שהם איפכא מסתברא דתיקון. ולמעלה מכך אור הכתר דרדל"א, ושם זהו למעלה מן אור הצדיק, והבן.

שאלה: ט- יש בספרי ברסלב שאחד מגדוליהם חלם שרס"ג אמר לו ליפול על יד שמאל הקשורה בתפילין בנפילת אפיים, כיצד מבינים שפסקו הלכה מתוך חלום?
תשובה: ט. לא זוכר ענין זה, נא לציין המקור.

שאלה: י- כמו כן בספריהם יש שאמרו מי מרבותיהם לא לכוון בשם ה' רק כוונה פשוטה ולא הנפסק בשו"ע, יש דעה הלכתית כזו?

תשובה: י. כן דעת הגר"א, והובא בשם הגר"ח שכן סבר הגר"א.

שאלה: יא- הרב כתב שצריך תרומה להדפסת בעש"ט על התורה, עם פירוש הרב, בכמה מדובר, ועם מי ניתן ליצור קשר בעניין זה?

תשובה: יא. 050-4153996

שאלה: יב- האם הרב מכיר ספר "כוכבי אור" של ר' אברהם חזן זצ"ל? והאם ניתן להגות בו ללא סייגים, או יש דברים שצריך ליקח "בערבון מוגבל"?
תשובה: יב. כן, צריך להיות בר דעת ופיקח ללמוד ספרים בסגנון זה.

שאלה: יג- יש באחד מספרי התפילות שחיברו במאות שנים האחרונות, שמתבטא תלמיד על רבו "הוא תורת, הוא שמחתי וכדו" מה ההבנה בזה?

תשובה: יג. שהוא שורש נשמתו, שהתלמיד ענף משורש נשמת הרב

- שאלה:** יד- האם יש דרך אחת בעבודי"ת שכוללת הכל, או שכל אחד צריך לחפש המתאים לו?
תשובה: יד. כל אחד צריך לחפש דרכו. הדרך הכוללת היא הארת משיח שמאירה בדורות אחרונים, כמ"ש רבותינו. אולם ראוי תחילה לעסוק בדרכו שלו הפרטית, ואח"כ אם יזכה להארת משיח הפרטית יזכה לדרך זו.
- שאלה:** טו- האם יש עניין לנסוע לאומן פעם בחיים ולומר התיקון ולקבל ההבטחה? ומה מהות ההבטחה שהבטיח? וסליחה על השאלה, האם הרב שליט"א נסע לשם פעם?
- שאלה:** טז- בחסידות זו יש כל מיני משפיעים וסגנונות, ממי הרב ממליץ לשמוע שיעורים?
תשובה: טו-טז. אינני נוהג לענות על שאלות בסגנון זה כלל וכלל. ע"ד כלל הנני עוסק בדעות ולא באנשים. ובפרטות לכל אדם נצרך סגנון שונה ולא שייך לענות על כך.

חכמת האמת

- שאלה:** א. מדוע קבלה נקראת חכמת האמת וכי כל השס לא אמת ח"ו
שאלה: ב. מה הכונה אלו ואלו דברי אלו' במח' במציאות למשל כמה מערכות היו במזבח וכן איזה עובי היו הקרשים וכדו'

בתודה רבה רבה על שהרב מאיר ענינו בתורה

- תשובה א' - ב':** כתב בספר מעיל קודש (על עץ חיים - הקדמה) וז"ל, שנקראת חכמת האמת, כיון שמגלה אמתיות אעמי התורה והמצות וכו', כי על טעמי הפשט והרמז אינו כ"כ אמיתי כמו חכמת האמת. והרמח"ל (תקט"ו תפילות, תפילת צחק) כתב וז"ל, וזה חכמת האמת, לגלות אמת שלך בעולם, עכ"ל. ועיין פחד יצחק (ראש השנה, מאמר, ל).
ובעומק, אמת, ראש תוך סוף, כנודע. וזהו חכמת האמת, שמחברת הכל לאחד, והבין היטב, היטב.

קרבת ה'

- שאלה:** לכבוד הרב,
האם הרב יכול בבקשה לנתח את הסוגים השונים של קרבת ה'
תשובה: כל דבר בבריאה הוא סוג שונה של גילוי דבקות. במבט של דבקות, כל דבר בבריאה מגלה אופן של דבקות. וכמובן זהו בענפים, והשורשים הם י' ספירות, שהם י' אופני הדבקות הכוללים.

זמן חצות

- שאלה:** האם זה נכון שזמן חצות הוא שבילילה החמה בתחתית הכדור ואז זה תכלית החושך ורגע לאחר מכן זה כבר התקדמות החמה לעבר הזריחה וכן בחצות יום החמה למעלה באמצע הרקיע ורגע אחרי זה כבר התקדמות לעבר השקיעה? ונמצא חצות הוא תכלית חוזק היום ותכלית חוזק הלילה. (כי יש צד לומר שעלות השחר הוא תכלית חוזק הלילה
תודה רבה

תשובה: כן. יש חוזק בהתחלה, בסוד יושר. ויש חוזק באמצע בסוד עיגול.

אהבת הזולת

שאלה: קשה לי לאהוב אדם אחר שיש לו דעות והשקפות אחרות משלי, מה פתרון הדבר?

תשובה: נצרך להבין שיש דעות אמתיות לא פחות מהדעות שלך. כי דעותיך הם לפי השכל שנתן לך הקב"ה, ואילו היה נותן לך שכל אחר היית חושב כמו מי שקיבל שכל שונה זה. ולכך נצרך לקבל תפיסות שונות כאמיתיות.

תכליות בלימוד - עבודת ה' - מחשב בזמן

מורי ורבי

אינני יכול להסביר מה תשובתו האחרונה של מו"ר חוללה בי... תודה רבה.

ברשות הרב, מספר שאלות נכבדות:

שאלה: א - תכליות בלימוד

בתשובה האחרונה אליי, כתב הרב 'שס"א יהיה עיון להלכה וס"ב בקיאות' (בקיאות ש"ס ולא בקיאות הלכה - כוונת הרב לכאורה).

השאלה, מהם התכליות שאני צריך להציב לעצמי בעיון ובקיאות. כלומר, לאיזה יעד בדיוק אני צריך לכוון את עצמי בכל חלק?

תשובה: א. בעיון ידיעת שורשי השיטות על בוריים, בחשבון וסברא. בבקיאות ידיעת שורשי דיני הסוגיא, עד הלכה למעשה.

שאלה: ב - עבודת ה'

בתקופה האחרונה אני חש רצון לברר את עבודת ה' בצורה יסודית ומסודרת: להבין היטב מה התכלית כאן בהאי עלמא וכו', להבין מה בדיוק נדרש ממנו וכו', ממה מתחילים וכו'. איזה ספר, א"כ, עונה על כך?

תשובה: ב. ספר דרך ה', ודעת תבונות.

שאלה: ג - מחשב בזמן הסדרים

האם ראוי לכתוב חדו"ת במחשב בחלק מזמני הסדרים (בחדר הסמוך לבהמ"ד)? התועלת כלפיי תהיה עצומה...

בהערכה ללא גבול

תשובה: ג. רק מה שיש בו הרבה תועלת.

לימודים

שאלה: מאד מעניין אותי חכמת התכונה ושאר החכמות שכול הראשונים עסקו בהם כגון הרלבג והרמבם וכו' ואני לא יודע איפה להתחיל השפה הקדמונית שלהם ממש קשה יש לרב עצה לעזור לי איך להתחיל להיכנס ללימודים אלו בתוך המערכת התורנית? (אולי איזה פירוש של רב בין זמננו מילון וכדו').

תשובה: כדאי לנסות בספר הברית לר' אליהו מוילנא.

מהו דעת תורה

בס"ד

מהו דעת תורה???

שאלה: א) רבים שואלים, מה נקרא "דעת תורה"? איך יכולים לידע אם אדם מסוים נקרי דעת תורה ובר סמכא שראוי בדרך כלל לסמוך עליו (אם לא שהגדול הדור חולק עליו)?

תשובה: א. דעת תורה, עיין חולין (צ, ע"ב) איבעיא להו, מיפשט פשיטא ליה לר' יהודה, ומאי דעת, דעת תורה, או דלמא ספוקי מספקא ליה, ומאי דעת, דעת נוטה, עיי"ש. והרי שדעת תורה הוא כח הכרעה לצד אחד.

ועיין חידושי הגרי"ז החדשים (סימן ע"ב) וז"ל, מי שאינו מכיר (לא הכרת שכל בלבד, אלא הכרת לב) ביד ההשגחה וחושב על כל דבר ודבר כי מקרה הוא, אינו יכול להגיע בשום פעם למדרגה של דעת תורה להורות הוראה בישראל, עכ"ל.

ושורש דעת תורה הוא הארת כח הנשמה בשכלו של האדם, וכמ"ש בקרן אורה (זבחים, סב, ע"א) וז"ל, כי שם אברהם (זוה"ק, ח"ג, רטז, ע"ב, מדרש הנעלם) יכונה על כח הנשמה ודעת ושכל האמת, ועיקר תולדתו הוא דעת תורה ומצותיה באמת לאמיתו, עכ"ל. ומדרגה זו נקראת רוח הקודש שנמשך הפשע מן הנשמה לשכלו של האדם. וכלשון החזו"א (טהרות, הוספות בסופו, ד"ה עוד כותב) כפי שיקול דעת תורה ברוח קודשם.

ועיקר שלמות הארה זו מאירה לחכם שבדור, שהוא בחינת משה שבדור, כמ"ש (שבת, קא, ע"ב) משה שפיר קאמרת. וביארו רבותינו הרבה, ולדוגמא עיין פני דוד (תצוה, אות ד) וז"ל, וידוע כי כל ת"ח אמיתי יש בו ניצוץ ממשה רבינו ע"ה, ולכך אמרו משה שפיר קאמרת, עכ"ל. ורש"י פירש (סוכה, לט, ע"א) גדול הדור. והיינו שבו יש ניצוץ משה. ובשבת (שם) כתב רש"י, כלומר רבינו בדורו כמשה בדורו, עכ"ל. ועיין אור שמח (הלכות תשובה, פ"ה, ה"א). וכתב בכסא מלך על תיקוני זוהר וז"ל, על לשונם ואתפשטותה (דמשה) הוא בכל דרא ודרא "בכל צדיק וחכם", מתפשט ניצוץ מרע"ה כשעוסק בתורה לעזרו לכוין אל האמת, וכמ"ש בש"ס משה שפיר קאמרת, פירוש ניצוץ מרע"ה נכנס בנשמתך וכונת אל האמת, והגם ששמו אביי או רבא, נקרא אז משה ע"ש ניצות נשמתו שבו, עכ"ל.

ולפ"ז אינו דוקא לגדול הדור יש דעת זו, אלא לכל צדיק וחכם. וזהו כפירוש רש"י בחולין (צג, ע"א) משה - תלמיד חכם. ולפ"ז כל ת"ח. ועיין של"ה (שבועות, תורה אור, קמה). ודעת תורה היא דעתו של משה, וכמ"ש באמרי אמת (שבועות) וז"ל, הוסיף משה (יום אחד) מדעתו, היינו דעת תורה.

ועיקר כח גילוי זה מתגלה אצל מי שעוסק בתורה ומצוות "לשמה", שאזי אין לו מסך המונע מלהאיר אור נשמתו בקרבו.

שאלה: (ב) והאם יש דרך לידע אם דעת תורה של אדם מסוים עדיף מהדעת תורה של השני (דלכאורה פשוט הוא שמי שהוא גדול יותר יש לחלוק על מי שנמוך ממנו, וגם לכאורה תלוי באיזה נושא הם חולקים, ושמעתי מת"ח מופלג אחד שהדבר תלוי מיהו "למדן" גדול יותר, ודבר זה בהרבה פעמים א"א לידע, אמנם בהרבה

מקרים זה ברור מיהו למדן יותר. ושמעתי ממקור נאמן סיפור כשהיה מחלוקת האדמו"ר מסאטמר עם ר' משה פיינשטיין בענין גובה המחיצה, שר' משה אמר "אינני יודע מיהו ירא שמים יותר, אני או הסאטמר רב, אבל בהלכה בודאי אני יכול לחלוק עליו. וא"כ לכאורה יש ללמוד מסיפור זה שהדעת תורה נקבע כפי הנושא של "מיהו הבקי" כאן. אמנם אין לזה כ"כ נפק"מ כיון שכל קהילה צריך לילך כפי פסק המנהיג שלהם).

תשובה: ב. כנ"ל, יש בחינת משה בדורו, גדול הדור, והוא הדעת הכוללת ששייך למדרגת אותו דור. ויש צדיק וחכם, שיש בו ניצוץ משה בשעה שעמל לברר ענין זה או אחר. ובפרטות מאיר בנשמתו בחינת משה הפרטית שבו. וכמ"ש הרמב"ם (תשובה, פ"ה, ה"ב) וז"ל, כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה, עכ"ל. והיינו בחינת משה פרטית דידיה. ולבחינת דעת תורה פרטית זו ראוי שישמעו תלמידיו השייכים לשורש נשמתו.

17 שאלות בענין שמחה וחיוך

שאלה:

(א) האם נכון לומר שאין עבודתנו "להיות" בשמחה אלא כל עבודתנו "לעבוד" על שמחה, אבל אם אינם מגיעים לשמחה אין זה בעיא בנפש או בעבודתנו?

(ב) בדרך כולל שומעים הרבה מוסר מאחרים שהוא צריך להיות יותר בשמחה ולחייך יותר או לרקוד עם יותר כח בשמחות וכדו' (והרבה פעמים אדם כזה שומעים מאחרים "צריך להיות יותר "לעבד"יג". מי הם צודקים, האחרים שתובעים עליו להיות יותר בשמחה ולנעם את גופו יותר ולהראות שהוא בשמחה, או האדם שנוטה לעצבות ואינו שמח כ"כ שאם הוא יעורר עצמו לשמחה יתירה אז הוא פועל למעלה ממדרגתו וזה ג"כ יכול לזעזע את נפשו אם הוא רוקד בכל כוחו בחתונה וכדו'.

(ג) האם אמת הוא מה שהחסידיים אומרים שתכלית החיים הוא לעבוד את ה' בשמחה? הרבה פעמים כשאני שומע את ההגדרה הנ"ל שצריך להיות יותר בשמחה וללמוד יותר בשמחה ולרקוד בחתונה בשמחה וכדו' אני מרגיש שאין זה העיקר אלא אדרבה הדגש על השמחה הוא "אני", שהכל סובב על שאני בשמחה או לא, ועוד אני חושש שהתכלית אינו שמחה שהוא "אני" אלא התכלית הוא לעשות רצון ה' בלי אם אני בשמחה או לא.

(ד) האם יש חילוק בין שמחה, חשק, והתלהבות או שכולם הם אותו מושג ואותו תנועה בנפש.

(ה) למה יש ענין גדול לחדש תורה בשבת (וכמובא בבן איש חי שחידושי תורה בשבת הם שוה אלף פעמים יותר מחדו"ת בחול, וגם פעם הרב שואל אותי בשבת "מה חידשת בשבת"), הלא כל הענין של שבת הוא מנוחה ולא שמחה.

(ו) גם שמעתי הרבה פעמים שצריכים ללמוד בשמחה ושזהו העיקר היום, "ללמוד בשמחה!" האם יש מקור לכך?

(ז) השאלה הוא, איך שייך ללמוד בשמחה אם בכל רגע שאני לומד אני משתדל להבין וזהו תחושת חסר ולא תחושת מילוי, וגם עצם המושג של יגיעה סותרת השמחה, ובנוסף יש את קשיים בלימוד שאינו יודע מה הפשט ואינו מבין מה התוספת אומרת או מרגיש שאינו יודע הסוגיא, שכל אלו הם חלקים נורמליים בתהליך הלימוד, וא"כ איך שייך ללמוד בשמחה.

(ח) האם יש להתחיל כל לימוד גמ' מתחושה של שמחה וחשק, או שהשמחה תבוא ממילא מעמל כראוי.

(ט) אם אדם באמצע לימודו האם הוא צריך לעורר עצמו לשמחה ושהוא זוכה ללמוד תורה וכו'.

(י) האם צריך להיות כל היום בחיוך על פניו, הן כדי לעורר עצמו לשמחה והן משום שצריך לשמח אחרים ע"י חיוכו.

(יא) הרבה פעמים שומעים תביעה על "למה אתה אינו מחייך", ואני מרגיש שהדבר הוא למעלה ממדרגתי להיות בחיך כל היום או רוב היום וכשאני הולך ברחוב, זה לחץ גדול עלי שיש לי לחייך על כל, ובפרט משום שהטבע שלי הוא להיות בכובד ראש ולהעמיק את מחשבותי. אמנם לפעמים אני מרגיש שאחרים נפגעים ממני על שאיני מחייך להם, שאין אני מסתכל בעיניהם או בפניהם כשאני עבור אותם ברחוב, וא"כ אפשר שאני מחויב להלוך כנגד רוחי ולחייך על כל אדם. מהו ההנהגה הראויה?

(יב) האם יש חיוב דרך ארץ על האדם לומר גוט שבת לכל אדם בבהכנ"ס שאני עובר לידם או לכל אדם ברחוב?

(יג) האם שמחה היה דגש בכל חסידות או רק אצל ברסלב?

(יד) למה אמר ר' נחמן "מצוה גדולה להיות בשמחה" אם זה לא כתוב בתורה וגם לא בגמ', נכון ששמחה נצרכת מאד אבל למה קורא אותו בלשון של "מצוה"? האם משום ש"ל כהחת"ס שמונה את השמחה כמצוה מה"ת משום "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה"?

(טו) ובכלל אני רוצה להבין מהי כ"כ החשיבות של שמחה בעבודת ה' ובפרט אצל החסידים שנתנו כ"כ דגש על שמחה כאילו ששמחה הוא העיקר, הלא העיקר הוא עשיית רצון ה' ולא השמחה, לא מה ששאני מרגיש אלא מה שצריך יהודי לעשות. ונכון שהשמחה מורה על הרצון לעבוד ה', אבל איך שייך שהעיקר הוא השמחה, הלא העיקר הוא ה"כלים", המצוות בפועל, ולא האור. נכון שהתכלית הוא האור, אבל מציננו העיקר צריך להיות הכלי, עשיית רצונו ית', ולא האור, התוצאה מזה.

(טז) האם גם אצל הבעלי מוסר מצינו דגש על שמחה או שזה היה חידוש החסידים?

(יז) למה חז"ל אומרים שאין שמחה אלא בין אם לא כל אדם משמח בין וכמו שהביא הפוסקים שבזה"ז אם אדם שונא יין אז הוא מקיים שמחת יו"ט בכל דבר משמח? למה לא אמרו חז"ל בזה"ז אין שמחה אלא במה שהאדם שמח

תשובה:

א. בכל ענין וענין המבוקש מן האדם לעבוד על הדבר, ולא השגתו, כי לא עליך המלאכה לגמור, והשגת הדבר היא מתנה, כמ"ש הרמח"ל במסילת ישרים בפרק כ"ו על מדרגת הקדושה, שסופה גמול ומתנה. ובעומק השגה חלקית של כל דבר היא כביכול ביד האדם, אולם השגה גמורה של הדבר היא גמול ומתנה. כי היא בחינת קדושה דפרטות דכל מדרגה.

ב. בכל ענין וענין על האדם לנהוג למעשה לפי מדרגתו, ובעת הצורך אף מעט יותר ממדרגתו, כי זהו האור מקיף של אותה מדרגה שקרובה להשגתו, ועליו להתחבר אליו ברצוא ושוב. כי עיקר מדרגת האדם הוא ה"שוב", זהו מה שהוא קנה. והרצוא הוא למעלה ממדרגתו, ועליו להתחבר אליו או כאשר יש התעוררות בנפשו למדרגת רצוא, או כשיש צורך חיצוני. אולם מעבר לכך אין מחויב בכך ולא זו הדרך הרצויה. ולכל כלל יש יוצא מן הכלל.

ג. השמחה השלמה שנעשה רצון ה', בין אם נעשה על ידי ובין אם נעשה ע"י אחר, ואזי אינו מחמת נגיעות של האני. וזהו שמחה שלמה. שמחה זו אפשר לקרוא לה תכלית, כי היא מורה שהאדם נקי ודבוק ברצון בוראו. אולם גם זה תכלית בערכין, כי התכלית השלמה מלשון "כלות", להתכלל בא"ס ב"ה.

ד. בודאי שיש חילוק, כל שיש לשון נפרד בהכרח שיש שוני מהותי.

ה. שיטת הרמב"ם שיש גם דין שמחה בשבת. ומקורו בספרי, שדרשו וביום שמחתכם, אלול השבתות. ועיין בהרחבה פרדס יוסף (שמות, לא, טז, אות נ'). ועיין ב"י (או"ח, סימן רפא) שבשבת אומרים "ישמחו" במלכותך. וכן מבואר כבר בירושלמי (מגילה, פ"א, ה"ד) שאין סעודת פורים בשבת, דכתיב לעשות אותם ימי משתה

ושמחה, פרט לשבת ששמחתו בידי שמים. ועיין עוד בשיטמ"ק כתובות (ז, ע"א) לגבי שאין נושאים בשבת, שאין מערבים שמחה בשמחה. ועיין ספר המנהיג (שבת, סימן א). ואבודרהם (סדר תפלות) שכתב וז"ל, וגם השבתות נקראו ימי שמחה כדאיתא בספרי, כנ"ל. ועיין פרי צדיק (חקת, יד) שאין מצוה של שמחה, אולם נמצא מעצמו בשמחה. וזהו בחינת "שמחתו בידי שמים", כנ"ל. אולם הבה"ג מנה שמחת שבת כמצוה. ועיין ספר המצות לרס"ג (מנין עשה, סימן נט) בביאור עליו ממהר"י פרלא. ועיין עוד פחד יצחק (שבת, מאמר ג). ותורה תמימה (בראשית, כז, ד, בביאורים). אולם דין חידוש תורה בשבת, אינו רק מדין שמחה, אלא כי שבת מקור הברכה, שורש כח החידוש. ולכך שווים אלף פעמים יותר בחינת אלף, התחלה, ודו"ק.

ו. כי ככל שרחוקים מן השורש יותר דברים בעפר, שהוא שורש העצבות, וכן מצד שאנו יותר קרובים לגאולה, וע"ז כתיב כי בשמחה תצאו.

ז. לעולם צריך ללמוד באופן שברור לו מה מבין וברור לו מה מכאן ואילך אינו מבין, וזו צורת לימוד נכונה וישרה, ובצורת לימוד זו יש שמחה, כי בכל עת מצוא חוזר ומברר מה מבין ומה לא. ומתוך החלק שהבין מתמלא בשמחה. ויתר על כן אף העמל להבין יש בו שמחה כאדם העמל ללקט מרגליות.

ח. ראוי להתחיל משמחה על מה שזכה עד עתה ללמוד תורה ולהשיג לפי ערכו.

ט. כנ"ל אות ז', ועי"ז מעורר השמחה, כן.

י. תלוי כל אחד לפי נפשו, לא כל גדולי עולם היה חיוך על פניהם תדיר.

יא. על האדם לנהוג לפי מדרגתו.

יב. בחלק.

יג. כללות החסידות הוא התדבקות בטוב, בבחינת מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, ולכך בודאי שיש יותר נטייה לשמחה מכאשר עובדים לתקן את הרע.

יד. התורה "משמחי לב", משמחת לב. ומצוה יש לעשות בשמחה, תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב.

והמצוה להיות בשמחה היא הארת התורה, משמחי לב, במצוות כולם, ולכך הוא שורש לכל המצות, הוא ממוצע בין תורה למצוות. והממוצע הוא שורש הכל.

טו. שורש המצוות בתורה. והתורה משמחי לב, ולכך שורש כל המצוות לחבר מצוה עם תורה, לחבר השמחה עם התורה.

טז. בסלבודקה יותר.

יז. כי יין הוא שורש השמחה, ודרגת בינה - שמחה, כידוע.

מח אחד שמירת הבריאות ועוד

שאלה: לכבוד הרב שליט"א. א- רציתי לשאול על ילד קטן בן 5 בערך שמתנהג כתינוק ולא רוצה ללכת לשירותים רק לקטנים הולך האם כדאי לטפל בו ע"י טיפול מח אחד ומה דעת הרב על זה?

תשובה: א. כידוע נחלקו חכמי הדור על שיטת טיפול זאת. באופן אישי לא למדתי דרכיה, ואינני יודע.

שאלה: ב- בענין הלכה ובענין מעשי אם מועיל באם ניסתי ללמוד קבלה ולא הבנתי האם זה אומר שזה לא חלקי או לנסות להתאמץ יותר?

תשובה: ב. להזדכך ואח"כ לנסות.

שאלה: ג- האם בימות המשיח יהיה שימוש בכלי הטכנולוגיה לדברים טובים או שכלל לא יהיה בשימוש?

תשובה: ג. לא יהא צורך, כמו בימי שלמה המלך שזהב וכסף לא נחשב לכלום.

שאלה: ד- האם דעת הרב בענין שמירת הבריאות הוא שצריך להזהר מכל מיני דברים כגון חומר משמר וריבוי סוכר או שזה לא מזיק כ"כ ושומר פתאים ה'?

תשובה: ד. דבר שמזיק באופן ניכר ראוי להתרחק בשום שכל להגיע ל"קו אמצע".

חיזוק לרווקים מבוגרים

שאלה: אני מתקשה לבטוח ולהיות אמונה שהשם רוצה לתת לי טוב, במיוחד את הטוב שאני באמת רוצה לעצמי (להתחתן ולבנות בית תורני). אני רואה כל כך הרבה רווקים מבוגרים וזה גורם לי לאבד אמון- אם הם לא התחתנו מה גורם לי לחשוב שהשם יעזור לי להתחתן?

אני לא יודע למה אני מתקשה להאמין שהשם אוהב אותי ורוצה שיהיו לי חיים טובים. למרות שאני מבין מבחינה אינטלקטואלית שהשם טוב, אני עמוק בפנים לא מרגיש את זה ולא מאמין בזה. תרגלתי תודה והתרגלתי לראות את הטוב בחיי, אבל מחשבות הספק חוזרות מאז שאני עדיין רווק ולא נשוי.

תשובה: עליך לשנן את יסודות האמונה כמו שנתבאר למעשה בבלבבי משכן אבנה, חלקים א-ב. ה' יתן לך את הטוב עוברך, רק הוא יודע מה באמת הטוב הנכון והמדויק!

רצונך להבין את ה', וזה אי אפשר, נצרך בעיקר להאמין. חלק מאלו שלא התחתנו זו בחירה שלהם! הם מחפשים שידוך שאינו שלהם, ולכך אינם מוצאים!

ניצד ברכה משפיעה

שאלה: למה כשאדם מברך את השני, זה משפיע, [וגם הרי הוא לא ביקש מהשם].

תשובה: כבר ביאר ר' חיים מואלז'ין, על הפסוק יעקב חבל נחלתו, כי מדרגת ישראל כחבל, שכאשר מנענעים אותו למטה מתנועע למעלה, ולהיפך. ולכך כאשר בר ישראל מברך את רעהו, הוא מעורר את הפה העליון של צלם אלוקים שלמעלה, כמ"ש בצלם אלקים עשה את האדם. וכן מעורר את מדרגת הברכה בשורשה. ואינו מדרגת תפלה, אלא מדרגת חסד. וכמ"ש חז"ל, דע מה למעלה - ממך. שכל פעולה למעלה נפעלת ממך. וכל פעולת בר ישראל פועלת בעליונים. וק"ו באופן שמברך ב"אהבה", שמעורר כח האהבה, כח האחד (כנודע אהבה בגימט' אחד), ואזי מעורר אור השכינה, שהיא סוד שמו אחד.

הנהגת העולם ע"י אמצעי ומזלות

שאלה: א.האם השם מנהיג את העולם על ידי אמצעי.

שאלה: ב.האם השם מנהיג את העולם באמצעות השכל הפועל.

שאלה: ג.למה השם מנהיג את העולם בחלקו על ידי מזלות.

תשובה: א. גם ע"י אמצעי.

תשובה: ב. כן, לחלק מן השיטות השכל הפועל הוא מלאך מט"ט, הנקרא שרו של עולם.

תשובה: ג. כבר קבלנו מר' חיים מבריסק, שאין שואלים "למה", אלא שואלים "מה". כן רצונו וחכמתו הא"ס קבעה.

משיח משיח משיח

שאלה: א- האם זה נכון שמשיח עומד להיכנס לכלא בפעם השלישית?

ב- כיצד אנו או אני יכולים להמתיק את משיח מכניסה לכלא וכדי שיותר אנשים יזכו לגאולה?

ג- כיצד לברר מיהו משיח כי צדיק מסוים אמר שכל אחד יכול לגלות מיהו משיח בכוחות עצמו או שאולי לא הבנתי אותו נכון?

תשובה: א-ב-ג. כדאי לעסוק בעבודת ה' פנימית נקייה, ולהסיח דעת מכל הבלבולים. לעסוק בעבודה שורשית נקייה, לברר מה חלקכם הפרטי, ועליו להתמקד. וכן לזכות את הרבים.

שאלה: ד- האם ארמילוס הוא אדם פיזי או רק משהו רוחני? אם הוא אדם פיזי זה ידוע מי הוא? האם הוא איזה מנהיג גדול? האם הוא יודע שהוא ארמילוס? האם הוא גלגול נשמות של בלעם או משהו כזה מאז שקראתי שקוראים לו הראשה כמו לבן, בלעם ונבל? האם הוא יכול לעשות תשובה ואולי לא להיהרס?

תשובה: ד. כח רוחני שיתכן שיתלבש באדם זה או אחר. אינו יכול לעשות תשובה שלמה כי מהותו רע.

שאלה: ה- האם הייתה לאפשרות של היטלר ימח שמו בחירה חופשית, את היכולת לעשות תשובה? האם הייתה להמן ימח שמו בחירה חופשית?

תשובה: ה. יש לו בחירה חלקית, ובזה יש תשובה, אולם הוא מעמלק ואינו תשובה שלמה, וכן בהמן.

עצה טובה שאלות ותשובות

שאלה: אני נהנה מאוד מאוד מדי שבוע מתשובותיו המחכימות של הרב שליט"א. כה יתן ה' וכה יוסיף! רציתי רק להציע עצה טובה להקל על הקוראים: כאשר יש כמה שאלות של שואל אחד, רצוי מאוד לענ"ד לסדר את תשובות הרב אחר כל שאלה לעצמה, שאלה ועליה תשובה, שאלה ועליה תשובה. ולא שיופיעו כל השאלות כרשימה ארוכה ואחר כך יופיעו התשובות בזו אחר זו, כי אז צריך הקורא לדפדף לאחור ולעיין שוב מה היתה השאלה שעליה נסובה מענה זה. אני חושב שזה ברור ופשוט, רק לפעמים המדפיס והמביא לדפוס לא משים לב עד שמישהו מעורר. תודה רבה והצלחה גדולה וס"ד בעבודת הקודש לזיכוי הרבים והפצת אור ה' בעולם.

תשובה: עצה טובה. הנני להבהיר, פעולות אלו נעשים ע"י ב' אנשים, במסירות נפלאה, ובעומס רב כמעט ללא עזרה כלל. מן הראוי שמי משקבל תועלת ממלאכתם שישא אף הוא בנטל על מנת לשמר את הקיים, ולהוסיף עוד כעצתך, ועוד. לצורך כך נצרך או עזרה מעשית, למי שמסוגל להתמיד בכך מידי שבוע, או עזרה ממונית, לשכור ולשלם עבור מי שיכול לעשות זאת!

[אם אתה מעוניין לעזור אנא שלח לנו דוא"ל לכתובת info@bilvavi.net או 050.415.3996 בישראל או 917.628.2085 מחו"ל לפי הזמן הישראלי]

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

פאקס: 03-548-0529 | rav@bilvavi.net

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

לכירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול השון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571

מאת מחבר סדרת הספרים
"בלבבי משכן אבנה" והסדרה "דע את"

התבודדות

הכנה להתבודדות • הדרכה מעשית

מצורף פירוש על ספר המספיק לעובדי ה' פרק התבודדות

בקרוב בחניות הספרים בארץ